

אחרי הארון המובל בטנדר: הוריו של חגי, בני הקיבוץ וחבריו לפשיטה

מיקושים, הסתננות, ושמירה מוגברת היו שייכים להווי המקומי. יחד עם זאת, נראה שהגורל האיר פניו לישוב מייבצע קדש וכיבוש הרצועה במלחמת ששת הימים. התחילו משם, והרחיקו משם את המלחמה אחרי שעות ספורות. עד השבוע האחרון היתה מגן אחד הישובים הבודדים בארץ שבחלקת הקבורה שלה לא הוקמה מצבת השיש הסטנדרטית של צה"ל.

חגי, בנם של ראובן ולאה מעיין, היה אחד הבנים הראשונים של המשק. גם הוא, כמו אבידע משובל, היה בן לאב שלא הסתפק בחברות בקיבוץ והתמסר לפעילות תנועתית, עבד כעורך-לילה בעל החשמל ולפני שש שנים יצא אף בשליחות השומרי-הצעיר לבלגיה.

בשנתיים אלה יצא אף חגי ממיסגרת המוסד החינוכי במגן, והי חוריו ועם אחותו הצעירה בבריסל. אחר-כך, כשהאב המשיך בשליחות ועבר לשמש כשליח הסוכנות היהודית בפאריס, חזר חגי אל המשק ואל הקבוצה שלו. חצב — קבוצתו של חגי במגן, היתה קבוצה קטנה, תריסר בסך הכל. ייתכן ומסיבה זו היתה זו קבוצה מגובשת יותר מקבוצות רחבות יותר כמוסדות אחרים.

ידיים של זהב

מוכן להכנים בני-אדם לתבניות. אבל אם יש דבר כזה שנקרא מוצר אופייני של קיבוץ השומר-הצעיר — המשווה שנקרא פעם בלעג-הול-בחיבה בשם שמו-צניק — אז חגי היה כזה. גבוה, חסון, יפה-תואר, עם ידיים של זהב. במקצועו — מסגר של מכונות חקלאיות. כזה שכל חופשה רץ דבר ראשון למסגריה הקיבוצית לראות אם הוא יכול לתרום משהו. ואם לא מוצאים אותו במסגריה אם הוא בטח על מיגרש הכדורעף. למגן אין קבוצת כדורעף, רק קבוצת כדורסל. אבל חגי אוהב כדורעף, או בימי ישיבי, כשהיה בא למשק, עשה מקלחת ורץ לקיבוץ נירים, המרוחק כמה קילומטרים לשחק שם כדורעף עם החברה.

מיום שהתגייס לצנחנים, טיפח את גאוות היחידה. חבריו זוכרים אותו כמי שגם כשהוא בא הביתה חושב על היחידה שלו, על דברים שהוא יכול לשפר ולעשות יותר טוב מאשר עשה אותם עד כה.

ושוב אותו מצב אופייני: חייל למופת, קשוח וממושם, אבל שאינו חולם אפילו לרגע לפשוך את הצבא לדרך חיים. זוהי חובה שהוא צריך, ככל אורח, למלא אותה. או כמו כל החובות המוטלות עליו, הוא יעשה אותה עד הסוף, לא רק בלי להתלונן אלא בצורה הטובה ביותר שהוא יכול לעשותה.

ואו בחר אותו אבידע, אותו העריץ כמפקד, להצטרף אליו לפשיטה בכיירות. שניהם השתתפו בכוח המשימה עליו הוטל לתקוף את מיפקדת החזית-הדמוקרטית ששכנה בבנין בן שבע קומות ולפוצצה. במהלך הקרב, נפצעו שניהם, אבידע וחגי, בכת-אחת. הם פונו מיד אל החוף, בדרך חזרה כבר היה ברור שאפסה כל תקווה החיים. בקיבוץ מגן רצו לבטל את סדר ליל הפסח — החגיגה השנתית המרכזית של הקיבוץ. בשנה בה היכה אלוהים את אחד מבכורי הקיבוץ, לא היה טעם לחגוג חג שמשמר עותו היא פטייה של מלאך המוות על הבכורים. אבל חוריו של חגי תבעו שהסדר ייערך.

שני צעירים מלאי תום ושושפי אהבה, שגדלו על מסורת אחות העמים, וחונכו על השאיפה לשלום — הם המייצגים את האנשים שלנו בכיירות. בכיירות הם מילאו את חובתם — ועשו הכל כדי למלא אותה על הצד הטוב ביותר. מפני שהיה איכפת להם.

זה אולי מקלקל קצת את האגדות על הסופרמנים והגיימס בוגדים שביצעו מיבצע מלהיב דמיון, אך עוד יותר מכך זה מקלקל את התמונה שמקלה של צבועים ניסתה לצייר רק לפני מספר חודשים.

השבוע, אחרי שאבידע שור וחגי מעיין הובאו לקבורות, לא מצא לנכון אף אחד מאלה שתקפו עם קצף על השפתיים את הדרך החינוכית והרעיונית של השומר-הצעיר להתנצל בסומבי, לפחות בפניהם.

יותר ממה שאני צריך לשרת. איך שהוא חייל טוב ומצטיין הוא פשוט לא אהב את הצבא. הוא אהב את החיים האזרחיים. אם אהב משהו בצבא זה את המיסגרת החברתית שהיה בה. אחר-כך, כשחתם על שירות-קבע לעוד כמה חודשים, אמר לי: אני לא יודע מה לעשות.

סמל חגי מעיין

כל שלושה ימים מטלפן אלי איזה גנרל אחר שאחתום. בסוף הוא חתם, אם כי לא ויתר על שאיפתו לשרת כ"קצין-ביטחון בחו"ל כדי לראות מה זה חוץ-לארץ לפני שהוא חוזר להטיל עוגן בקיבוץ.

החדשות ברדיו, היה מבקש לפתוח את המקלט. לרוב במקרה כזה, היה חוזר על אותו ביטוי: חברה, בואו נשמע חדשות, אולי פרץ כבר השלום...

הסבא נרצה בפוגרום

כשנמסר זמנן אבידע שור כי הוא מצטרף לכוה הפשיטה בכיירות, הוא ביקש רק דבר אחד: לקחת עימו חייל אחד ששירת עימו בפלוגה, את סמל חגי מעיין. "אם אנחנו נהיה ביחד", אמר, "זה יהיה בסדר".

המפקדים הבכירים לא היו צריכים יותר מזה. הם ידעו שאם אבידע אומר "זה בסדר", אז אין לדאוג יותר. צירפו אליו את חגי, בו קיבוץ השומר-הצעיר מגן, השוכן במרחק של 25 ק"מ בקו אוויר, דרומית מערבית לשובל. מגן הוקמה שלוש שנים אחרי שובל. ב-1949 עלו המייסדים, יוצאי תנועת השומר-הצעיר ברומניה, למרחבי-המדבריים שמול רצועת עזה והקימו את אחת הנקודות הראשונות שהוקמו אחרי מלחמת העצמאות.

חוריו של חגי, יוצאי העיר יאסי, ניצלו מאימי הרי מלחמה. אבל הסב נרצח ב-1942 בפוגרום שנערך ביאסי. עם חבריהם, ניסו להגיע לארץ במיסגרת העליה הבלתי ליגאלית, אוגניית נתפסה והם הוגלו למחנות בקפריסין. מהרגע הראשון להקמתה היה מגן ישוב-ספר, שנועד להיות חומה מול רצועת עזה. המנהל הביטחוני היה חלק מחיי היומיום של הקיבוצניקים הטריים. גניבות,

בן 15 ואבנר בן 20, חייל ביחידה מובחרת בצה"ל. אז כמו שכולם מעריצים אותו, כך הוא מעריך אותם. ממש קשור אליהם.

"איך שהוא קשור למשק — ככה הוא אהב לטייל", סבור אחר, "בחור שאוהב טבע ונוף וכל דבר שקשור במרחבים. אוהב גורא לטייל ומכיר כל שיח ועץ. כל הזמן מתמסר לנושא הזה, פתוח ללמוד ולדעת עוד ועוד." "בכיתה י"א, מספרת אחת, "אימצנו את סניף השומר-הצעיר בדימונה. זה אמר להקדיש הרבה הרבה שעות בשבוע אחרי הצהריים כדי להדריך שם. הבעיה היתה להעסיק שם את הנוער בשעות של אחרי הלימודים, במשחקים ובסיפורים ובכל דרך אחרת. אבידע ידע לעניין אותם. היו לו הניכים בכיתה ח' והם ממש אהבו אותו. אחר-כך, בכיתה י"ב, היה כבר מרכז הקן בשובל ותוך כדי הורכה למד גם לנגן באקורדיון".

"את הכל היה עושה בשקט, בציניעה, בלי שוויץ, עם החיוך שלו ועם חיבוקו!" נזכר חבר, "אך בעיקר מה שהיה אבידע, זה שהיה אחד שאיכפת לו. הוא היה גורא איכפתניק. הכל נראה לו גורא חשוב וכל דבר שהיה צריך לעשות היה מוכרח לעשות בצורה הטובה ביותר." "נכון, זה מוזכר לאחור, "במיוחד היה איכפת לו העניין של סבל העמים. זו היתה תכונה מאוד בולטת אצלו: להיות רודף צדק ויושר. הענין של אחוות עמים לא היה עברו סתם מליצה. זה היה איכפת לו. הוא רצה שנהיה כל הזמן בסדר עם עצמנו ועם שכנינו".

"אבידע זה גם השפה שלו", נזכרים, "זה להגיד, אין לי רעבון, או להתפעל מצמיחת האח הצעיר ישראל ולומר עליו, צריך לסגור אותו בחדר ולשמעו איך הוא גדל, או, כשרצו לספר שלמישהו יש אבא עשיר, אבא שלה אלוף בעולם בכסף".

נזכר חבר לקבוצה: "היינו יחד, ארבעה מהקבוצה, בקורס קצינים בצבא. אני זוכר שמישהו פעם שאל אותי על אבידע — האבידע הוא שלכם בהסתייגות. לפי הסיפורים הוא הבחור הכי מוצלח בעולם והכי חכם בעולם. מה המיוחד שבו? גיסיטי לחשוב ולענות לו. בסוף אמרתי לו: יש לו, לאבידע, תכונה אחת טובה; זה שכולם אוהבים אותו. לא צריך לעשות ממנו סופרמן. כי מה ש הוא היה זה אחד כזה שאי אפשר שלא לאהוב אותו".

אולי פרץ השלום

כשהלך לצבא התנדב ליחידה מובחרת. באותה יחידה שירת עד יומו האחרון. בקורס מ"כים היה חניך מצ"ט טיין. בקורס הקצינים סיים בהצטיינות. הוא לא הרבה לספר למישפחתו וחבריו על פעילותו בצבא, אבל לא היה צורך בסיפורים. החיילים שלו העריצו אותו, מפני ש"השקיע בהם את נשמתו, ועשה עבורם מעל ומעבר מה שצריך מפקד לעשות עבור חייליו.

לפני מיספר חודשים, כאשר השתוללה בארץ היסטריה נגד קיבוצי השומר-הצעיר, בעיקבות מעצרו של בן קיבוץ גרשמיאל אהוד ארז, הומן חיים שור, אביו של אבידע לערב ראינות עם אורי זוהר.

שור, היה צריך לכיכול להתגונן נגד הגל העכור שהש" מיץ את תנועתו. הוא לא התגונן, מה שהוא עשה היה סיפור על קבוצת שינלים — קבוצתו של הבן אבידע. הדברים דיברו בעד עצמם — כל הבנים בקבוצה, להוציא אחד, היו אותה תקופה קצינים בצה"ל, רובם ככולם ביחידות קרבות. זה שלא היה קצין, לא היה כזה מפני שהיה עצמאי מדי וכאשר זומן לבחינות קצונה בפעם שניה הסתבר לו שהוא יצטרך לדחות קבע אם יהיה קצין, ולכן לא הלך. חיים שור סיפר רק מה עושה כל אחד מהבנים בקבוצה של אבידע. זה הספיק.

אבל אם יכול משהו לחשוב שאבידע, כמו חבריו האחרים בקבוצה, היו חיילים מקצועיים, תהיה זו טעות. איש מהם לא ראה בצבא יעוד. גם אבידע ראה בו הכרה, וכיוון שהוא נאלץ למלא אחר כורחו זה, הוא יעשה זאת בצורה הטובה ביותר.

את שירות הקבע שלו האריך במספר חודשים, אחרי שביקש לכת את אישור שיחת-הקיבוץ, כדי שיותן לו להשלים את מיסגרת האימונים עם הצוות שהחל באימוניו. תוך כדי כך השתתף גם בפשיטה על בסיסי התבלנים בטרספולי, לפני חודשיים.

המשימות ללא דופי. סיפר חבר: "היינו יחד הרבה זמן. אבידע תמיד היה אומר לי: אני לא חותם קבע בצבא אפילו עשה אחת